

SZÁMVEVŐI JELENTÉS

a természeti katasztrófák megelőzésére, elhárítására, következményeinek felszámolására kialakított rendszerek ellenőrzéséről Szerencs Város Önkormányzatánál

BEVEZETÉS

A hazánkat az utóbbi években rendszeresen sújtó természeti katasztrófák¹ (árvíz, belvíz, jégeső) folyamatosan operatív feladatokat adnak mind a katasztrófavédelemnek, a vízügyi szerveknek, mind a helyi önkormányzatoknak és a lakosságnak. Az élet- és vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető veszélyhelyzetek kialakulása miatt a védelmi szervek tevékenysége időről időre az érdeklődés homlokterébe kerül, ezért különösen fontos, hogy a megelőzés, a védekezés, a helyreállítás jogi szabályozása és annak végrehajtása megfelelő, a védelem érintett szereplőinek feladata összehangolt legyen.

Az ellenőrzés célja: annak értékelése volt, hogy

- a természeti katasztrófák kezelésének szabályozási és intézményrendszere, valamint a feladatok, hatáskörök-elosztása, felelősségi rendje biztosították-e a megelőzésre, illetve a hatékony katasztrófavédelemre történő felkészülést, az eredményes és gyors védekezési munkálatokat, a helyreállítást;
- rendelkezésre álltak-e a katasztrófavédelem eredményes és hatékony működtetéséhez a szükséges források, azok tervezése és felhasználása az államháztartás szerkezeti rendjében kellőképp átlátható és nyomon követhető volt-e;
- a megelőzésre, védekezésre és a helyreállításra, illetve a kártalanításra fordított hazai és EU-s támogatások szervesen illeszkedtek-e a rendszer működtetésének prioritásaihoz és/vagy gyenge pontjaihoz, azok eredményei a káresemények bekövetkezésének megelőzésében, a káreseményekre való reagálási képességben kimutathatók-e;
- a katasztrófavédelem keretében a különböző szervezetek megbízható mérő-, megfigyelő, előrejelző és infokommunikációs rendszereket működtetnek-e; továbbá azok biztosítják-e a veszélyeztetett területeken a megközelítőleg

¹ A természeti eredetű katasztrófák hidrológiai eredetűek (árvíz, belvíz, hirtelen áradás), meteorológiai eredetűek (szélvihar, aszály, hőség, rendkívüli hideg, felhőszakadás, jégeső, tornádó) és geológiai jellegűek (földrengés, földcsuszamlás) lehetnek. A különböző jellegű katasztrófák (hatásai) gyakran együttesen jelentkeznek.

azonos és arányos biztonsági és védelmi szolgáltatást, valamint a gyors és szakszerű beavatkozás lehetőségét.

A helyszíni ellenőrzés a 2009-2010. évekre terjedt ki. Az ellenőrzés végrehajtásának jogszabályi alapját az Állami Számvevőszékről szóló 1989. évi XXXVIII. törvény 2. § (3), (5), valamint a 17. § (3) bekezdéseiben foglaltak képezik.

Az ellenőrzött szerv megnevezése: Szerencs Város Önkormányzata

Címe: 3900 Szerencs Rákóczi F. u. 89. sz.

Adószáma: 15349882

A helyszíni **ellenőrzést** az Állami Számvevőszék 3. Önkormányzati és Területi Ellenőrzési Igazgatóság Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Ellenőrzési Irodája részéről Puskás Balázs számvevő **végezte**, 2010. november 24-től megszakításokkal 2010. december 23-ig, az ellenőrzési program 3.1.3–3.1.4 és 3.2 és 4. pontjai vonatkozásában.

Szerencs a „Hegyalja kapuja” a Nagyalföld és az Eperjes-Tokaji hegylánc találkozásánál fekszik. A közvetlen közelében lévő hegyek és dombok e hegylánc legnyugatibb nyúlványai, melyeket a Szerencs patak völgye vág el a Zempléni hegységtől. A város kettő elkülönülő településrészből áll. 2010. január 1-jén a település lakosság száma 9743 fő volt. Élővízes folyása a Szerencs patak, melynek vízgyűjtő területe nagy, 621 km². A Szerencs patak a Zempléni hegység több kis patakjának vizét gyűjti össze. A hegyről lezúduló vizek a település északi közigazgatási határánál a Szerencs patak völgyébe belépve terülnek szét. A Szerencs patak befogadója a Takta csatorna, mely Tiszalúcnál egy tiszai holtágba torkollik. A település közigazgatási területén nagy vízi meder nincs.

A települést a 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM rendelet az **ár- és belvíz veszélyeztetettségi** alapon **B²** kategóriába sorolta. A **felszíni vizek veszélyeztetettsége** (árvíz, belvíz, erózió, helyi vízkár, magas talajvíz) szempontjából **közepesen veszélyeztetett** kategóriába került. A település hatályos Veszélyelhárítási Alapterve terve, valamint a 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM rendelet alapján a település polgári védelmi sorolása II.³, a veszélyes közúti és vasúti

² Közepesen veszélyeztetett „B” kategóriába tartozik, ha nyílt vagy mentesített ártéren fekszik, és melyet nem az előírt biztonságban kiépített védmű véd.

³ A védelmi követelmények a csoport besorolással függnnek össze, a II. csoportnál biztosítani kell a lakosság riasztásának és tájékoztatásának feltételeit. Továbbá biztosítani

csomópont, valamint a veszélyes anyagok tárolása miatt. A HVB központja Szerencsen van, vezetője a polgármester.

A településen a 2010. évben kettő alkalommal III. fokú árvízvédelmi készültség volt, melyekhez kapcsolódóan az Önkormányzat intézkedéseket tett, védekezési feladatokat végzett.

kell az elárasztásveszélyes területen a lakosság azonnali kitelepítésének és elhelyezésének feltételeit, tervezni kell a veszélyeztetett területen található létfenntartáshoz szükséges anyagi javak helyszíni védelmét, vagy lehetőség szerinti kiszállítást, létre kell hozni a veszélyeztetettség mértékének és jellegének megfelelő polgári védelmi szervezetet, végre kell hajtani felkészítésüket és felszereléssel történő ellátásukat.

I. ÖSSZEGZŐ MEGÁLLAPÍTÁSOK, KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

A polgármester a Kat. tv-ben foglaltak ellenére nem készítette el a települési katasztrófa-elhárítási tervet, de különböző védelmi terveket készítettek a katasztrófák, vészhelyzetek kezelésére. A tervek készítésénél elvégezték a katasztrófavevőszélyekre vonatkozó vizsgálatokat, a központi jogszabályokat betartották, azok tartalmazták a feladatellátást, ill. alkalmasak voltak arra, hogy hasznosítani tudják őket, **a feladatellátás hatékony végrehajtását segítették.** A természeti katasztrófák kezelésével kapcsolatosan az elkészült védekezési tervek, valamint a HVB, az Igazgatóság és a tűzoltóság együttműködése, felelősségi rendje biztosította a megelőzésre, illetve a hatékony katasztrófavédelemre történő felkészülést, az eredményes és gyors védekezési munkálatokat.

Az Önkormányzat a 2010. évben bekövetkezett **ár- és belvív védekezéshez** 16 516 ezer Ft-ot használt fel, vis maior támogatásként 15 368 ezer Ft-ot kapott. A kapott támogatások nem voltak elegendőek a védekezési és helyreállítási költségek kifizetéséhez, az **Önkormányzatnak 1148 ezer Ft saját erőt kellett biztosítania,** amely pénzügyi, finanszírozási gondokat nem okozott.

Az Önkormányzat költségvetésében rendelkezésre álltak az eredményes és hatékony védekezéshez a szükséges források. **A vis maior támogatás** rendszere, annak igénybevétele és felhasználása az államháztartás szerkezeti rendjében kellőképp átlátható és nyomon követhető volt, az Önkormányzat ár- és belvív elleni védekezését **forrás oldaláról megfelelően támogatta.**

A megelőzésre és a védekezésre fordított hazai és európai uniós támogatások szervesen illeszkedtek a rendszer működtetésének prioritásaihoz. Az elkészült és a tervezett beruházások megvalósítása eredményeként csökken az ár- és belvív-kár bekövetkezésének valószínűsége, **a bevont külső források segítenek a káresemények bekövetkezésének megelőzésében,** az Önkormányzat reagáló képessége az ár- és belvívvédekezésben javul.

A **belvív** megelőzéséhez szükséges személyi, tárgyi feltételek az Önkormányzatnál rendelkezésre álltak. Az Önkormányzat által foglalkoztatott közfoglalkoztatásban részt vett személyek a belterületi belvízelvezető csatornákat folyamatosan éves terv alapján karbantartották, így azok rendeltetésszerű működését biztosították.

Az Önkormányzat az ár- és a belvívvédekezéssel kapcsolatosan a védekezéshez **a szükséges logisztikai, szakmai, műszaki segítséget** az Igazgatóságtól, az ÉKÖVIZÍG-től, a tűzoltóságtól a védelmi terveknek megfelelően **megkapta.** A védekezési munkák finanszírozására az Önkormányzat hitelt nem vett fel, a biztosított saját erő az éves költségvetés 0,04%-a volt.

A katasztrófavédelem keretében a **polgári védelmi iroda** megbízható mérő, megfigyelő és előrejelző rendszert működtetett, ami lehetővé tette a védekezés időben történő megkezdését. A jelenleg működtetett rendszer biztosította, és biztosítja a veszélyeztetett területeken a megközelítőleg azonos és arányos bizton-

sági és védelmi szolgáltatást, valamint a **gyors és szakszerű beavatkozás lehetőségét**.

Az Önkormányzat által a megelőzés, valamint a védekezés során tett intézkedések célszerűek voltak. A polgármester, mint a HVB elnöke a védekezési munkák során a rája vonatkozó jogszabályok szerint járt el. A védekezésben közreműködő szervezetek munkája összehangolt és **hatékony volt**. Az Önkormányzat a védekezési feladatokat **eredményesen** látta el, egy önkormányzati tulajdonú és 238 magántulajdonú lakóingatlanban a károk bekövetkezését megakadályozták. A védekezés hiányában a várható kárérték 1 904 millió Ft-ot tett volna ki.

A helyszíni ellenőrzés megállapításainak hasznosítása mellett **javasoljuk**:

a polgármesternek

a munka színvonalának javítása érdekében

1. tájékoztassa a számvevői jelentésben foglaltakról a Képviselő-testületet;